

INGE DUINE

DE LAATSTE
TOUR

De Fontein

Serious sport has nothing to do with fair play. It is bound up with hatred, jealousy, boastfulness, disregard of all rules and sadistic pleasure in witnessing violence: in other words it is war minus the shooting. (George Orwell)

De Tour de France van 1997

Donderdag 3 juli 1997

Een wielierliefhebber was hij niet. Hij kende maar een stuk of drie Franse wielrenners, keek nooit naar wedstrijden op tv, en de laatste keer dat hij gefietst had was op twintigjarige leeftijd. Toen had hij zich al snel na het warmrijden afgevraagd waarom hij dit in vredesnaam deed. Ja, hij wilde indruk maken op een meisje, maar bereikte hij hiermee juist niet het tegenovergestelde? Als ze zijn ademhaling hoorde, zijn rood aangelopen hoofd zag en zijn benen in het strakke broekje geperst zag zitten, lachte ze hem vast midden in zijn gezicht uit. Na een halfuur durende martelgang had hij opgegeven om weer adem te kunnen halen. Zijn spieren hadden nog bijna twee dagen nodig om weer bij te komen van deze onverwachte inspanning. Daarna had hij ze nooit meer zo op hun donder gegeven – in ieder geval had hij nooit meer op een vervoersmiddel met slechts twee wielen gereden.

Hij snapte ook niet waarom mensen vrijwillig naar wielervedstrijden op tv keken. Zo'n etappe was toch oersaai om te zien: een groep mannen reed en masse van A naar B en er kon er maar één van de honderdzoveel winnen. Wie dat was, werd meestal pas in de laatste kilometers bepaald. Waarom zaten al

die tv-kijkers dan uren op de bank, terwijl ze ook gewoon de laatste vijf minuten konden kijken om te zien wie er ging winnen? Wielrennen kijken op tv, dat was iets voor mannen van zijn leeftijd die op zondagochtend in hun strakke pakjes wielrennertje speelden op net iets te dure fietsen. Het soort mannen dat dacht dat het misschien nog wat zou worden als ze dezelfde fiets en hetzelfde tenue namen als de profwielrenners, maar daarbij vergaten dat ze twintig kilo zwaarder waren, twintig jaar ouder en twintig keer meer grijze haren hadden in vergelijking met de echte profs. Het was dat soort mannen dat op zondagmiddag uitgeblust op de bank zat om wielrennen te kijken.

Nee, fietsen was niet de sport van Pierre Thilliez. Hij was sowieso geen sportliefhebber, maar John Ryder, het achtentwintigjarige fenomeen dat al drie keer de Tour de France gewonnen had, kende hij wel. De afgelopen dagen kon je gewoonweg niet aan Ryder ontkomen; hij stond op de voorpagina's van de kranten en werd in alle tv-programma's besproken als dé topfavoriet voor de komende Tour de France. Zo wist Thilliez sinds kort dat Ryder bakken met geld verdiende bij de wielerploeg Belgica en dat hij sinds drie maanden getrouwd was met topmodel Maria Young. Deze John Ryder, de enige wielrenner die Thilliez van naam kende, was nu dood.

En dat terwijl de vierentachtigste Tour de France over twee dagen van start ging vanuit Rouen, de woonplaats van Thilliez. De hoofdstad van Normandië was in de rest van de wereld vooral bekend doordat hier Jeanne d'Arc in 1431 op de brandstapel was gestorven, daar herinnerde het monument op de markt nog aan. John Ryder was dan nog wel niet zo beroemd als de nationale heldin van Frankrijk, maar kon sinds vandaag ook worden bijgeschreven op het lijstje van bekende mensen die in Rouen de dood hadden gevonden. Of althans, Ryder was dood aangetroffen in zijn hotel in Montigny, net buiten Rouen,

waar hij de laatste voorbereidingen had getroffen voor een bijna zekere vierde Tourzege.

Hartfalen. Dat was het oordeel van de arts ter plaatse die het lichaam van Ryder had onderzocht. Fietsen is ook een ongezonde sport, dacht Thilliez, wielrenners verneuken hun hart. Wie gaat er nu voor zijn lol vijf uur per dag op de fiets zitten? Normale mensen pakken de auto als ze in drie weken tijd heel Frankrijk willen zien.

Hartfalen wees op een natuurlijke dood, maar toch moest er een officieel onderzoek komen naar de precieze doodsoorzaak en Thilliez had, dankzij zijn staat van dienst, de leiding gekregen. Al meer dan twintig jaar werkte hij als rechercheur bij het politiekorps van Rouen en als bijna-vijftiger was hij gelukkig niet meer zo snel onder de indruk van een zaak als deze. Direct na het telefoontje met die mededeling had hij dan ook zijn vrijeochtendritueel onderbroken.

‘Nou, dat is dan lekker,’ had zijn vrouw Murielle snuivend gezegd, terwijl ze de tafel afruimde en de krant opvouwde toen hij in allerijl zijn spullen pakte om van huis te vertrekken, ‘ik dacht dat we samen iets leuks zouden gaan doen komend weekend. Je wilde toch niets met de Tour te maken hebben?’

Dat was waar. Er waren extra krachten vanuit de hele regio ingeschakeld om hun politiekorps bij te staan en veel collega’s hadden aangegeven dat ze graag een rol wilden spelen in dit twee dagen durende circus. Thilliez was een van de weinigen die zo min mogelijk met de wielervedstrijd te maken wilde hebben. Daarom was hij blij dat hij dat met zijn werk als rechercheur normaal gezien ook niet hoefde.

Maar dankzij de dood van John Ryder werd hij er nu toch nog in gezogen.

‘Mumu, geloof me –’ het werkte altijd om haar koosnaampje te gebruiken wanneer ze zich ergerde ‘– als het aan mij lag, ging ik nu echt niet op pad.’

Ze zuchtte. ‘Nou, ga maar dan.’ Ze deed de deur naar de gang

open en zette haar handen in haar zij. ‘Je hebt zeker geen idee hoe laat je weer thuis bent?’

Met hoge snelheid reed hij nu naar hotel Le Relais de Montigny, het hotel waar Belgica deze dagen voor de start van de Tour verbleef. Daar zou hij de rest van zijn onderzoeksteam ontmoeten. Het was nu echt te merken dat dit weekend de grootste wielervedstrijd ter wereld van start ging. Dranghekken werden neergezet, de start en finish werden ingericht, het podium en de sponsorenten werden alvast opgebouwd. Normaal gesproken waren de Notre-Dame de Rouen en het middeleeuwse uurwerk Le Gros-Horloge de grote toeristische trekpleisters van Rouen, maar dit weekend kwam het publiek voor het tijdrित्रparcours dat dwars door de oude stad liep. Honderdduizenden toeschouwers werden er verwacht bij die eerste etappe. Hoewel, een etappe kon je het niet echt noemen, het was een individuele tijdrित्र over ruim zeven kilometer. Pas sinds kort wist Thilliez dat dit in wieleryargon een proloog heette.

De eerste echte etappe werd pas op zondag 6 juli gereden. Dan fietsten de wielrenners bijna tweehonderd kilometer bij Rouen vandaan en was Thilliez weer verlost van het fietscircus. De vraag was alleen voor hoelang. Zijn geboortestad werd vaker dan hem lief was door de Tourorganisatie opgenomen in het routeschema. Nog maar zesendertig jaar geleden startte de Tour ook al hier in Rouen. In zijn herinnering had het openbare leven toen drie weken stilgelegen, omdat plaatsgenoot Jacques Anquetil al die tijd in het geel reed en in Parijs werd gehuldigd als winnaar. Dat de Tour nu weer hier in Rouen was, was een eerbetoon aan Anquetil als vijfvoudig Tourwinnaar. Tien jaar na zijn dood had hij als voormalig inwoner van Rouen een aandenken gekregen: een van de kades, de Quai d’Elbeuf, was gisteren omgedoopt tot Quai Jacques Anquetil en vlak voor de proloog van zaterdag stond er een herdenking bij zijn graf gepland. Voor dit dagenlange herdenkingsfeestje was een hoge

prijs betaald. Er werd geschat dat de organisatie van dit mega-evenement bijna tien miljoen franc kostte. Een bedrag waar zelfs de burgemeester van Rouen onder zuchtte: *‘Le Tour? C’est pas ma tasse de thé.’*

Verdomme, het verkeer werkte voor geen meter mee. Normaal gesproken lag het hotel op zo’n twintig minuten rijden vanaf Rouen, maar vandaag was hij bijna de dubbele tijd kwijt. Hij had een bloedhekel aan verkeersdrukte, een van de vele redenen waarom hij nooit in Parijs zou willen wonen.

Een vergelijkbare drukte verwachtte hij in de verslaggeving rondom de dood van Ryder. Voor de start van de Tour waren honderden journalisten geaccrediteerd, sportjournalisten die normaal gesproken na een paar dagen weer vertrokken om mee te reizen met de Tour.

De dood van een societyfiguur als Ryder zoog misschien wel massa’s roddeljournalisten aan. Hoeveel extra mediavolk zou dit op de been brengen? Hij wist het niet. Het enige wat hij zeker wist toen hij hotel Le Relais de Montigny binnen stapte, was dat hij behoefte had aan koffie.

Commissaris Georges Fréour kwam meteen naar hem toe gesneld. ‘Thilliez. Neem eerst de stand van zaken door met je team. Daarna moeten we een mediastrategie bedenken.’

Thilliez zuchtte. Een mediastrategie. Fréour verwachtte dus exorbitante media-aandacht. ‘Wanneer brengen we de dood van Ryder naar buiten?’ vroeg hij, in de hoop dat Fréour dat als commissaris op zich zou nemen.

‘Morgen. We moeten eerst meer weten over de doodsoorzaak.’

Met een beetje geluk was de doodsoorzaak gewoon een ordinaire hartaanval. Om niet al te gemakzuchtig over te komen, vroeg hij toch wie er in zijn team zaten.

‘Marion Lejeune en Thierry Baudin,’ antwoordde Fréour. ‘Baudin is nog onderweg hiernaartoe.’

Lejeune en Baudin, het kon slechter. Thilliez had al vaker samengewerkt met Marion Lejeune, een pientere jonge vrouw van eind twintig. Ze kwam uit Parijs en wilde eerst veel ervaring opdoen bij een korps in een wat kleinere stad. Daarna hoopte ze promotie te kunnen maken in het door haar geliefde Parijs. Sinds kort had ze een serieuze relatie en na de zomer ging ze samenwonen. Hij was benieuwd of er iets van haar carrièreplanning terecht zou komen. In het korps had hij het vaker gezien; ambitieuze vrouwen die de top wilden bereiken, maar rond hun dertigste toch ineens het gevoel kregen dat hun leven niet compleet was zonder kinderen. Binnen de kortste tijd hadden ze twee koters gebaard en gingen ze parttime werken op een andere afdeling. Slapeloze nachten over mogelijke motieven van verdachten werden ingeruild voor de slapeloze nachten van flesjes geven en luiers verschonen.

Thierry Baudin was relatief nieuw bij het korps. Hij kwam uit de omgeving van Rouen, had een jaar of zeven bij de politie van Marseille gewerkt en was sinds een paar maanden weer terug bij zijn roots. Dankzij de gesprekken bij de koffieautomaat wist Thilliez dat Baudin halverwege de dertig was, maar nog het jeugdige gedrag van een twintiger vertoonde: hoewel hij een vaste vriendin had, hing hij nog ieder weekend met zijn vrienden in de kroeg. Met diezelfde vrienden ging hij op vakantie om grote Franse bergen als de Alpe d'Huez en de Galibier met de fiets te beklimmen. Hopelijk had Baudin als amateurbeoefenaar van de sport ook een beetje verstand van het professionele wielrennen. Dat zouden ze nodig hebben.

Commissaris Fréour wenkte hem mee te komen, terwijl Lejeune al naar hen toe gelopen kwam. Ze begon in hoog tempo te ratelen. 'John Ryder is vanmorgen iets na achten in zijn hotelkamer gevonden door ploegleider Jan DeBruyne. Ryder kwam niet opdagen bij het ontbijt.' Terwijl ze door de gangen van het hotel liepen, bleef ze doorpraten. 'Nadat DeBruyne Ryder had gevonden haalde hij Giosè Vari erbij, de ploegarts

van Belgica. Die constateerde direct de dood van Ryder. Daarna hebben ze ons gebeld.’

Heel voorzichtig deed ze de deur met daarop het nummer 7 open. De overgang van de donkere gang naar de door de zon verlichte kamer was enorm. Het duurde een paar seconden voordat zijn ogen zich hadden aangepast en hij iets kon zien.

Daar lag hij, het fenomeen John Ryder. Op zijn rug in een smal tweepersoonsbed. De helft van zijn lijf was bedekt met dunne lakens, alleen zijn ledematen staken eronder uit. Zijn hoofd lag op twee kussens, was iets naar achter gebogen en er lag een dik spoor braaksel naast.

‘De foto’s zijn al gemaakt.’ Lejeune was blijkbaar gewend aan de misselijkmakende geur, want ze liep direct op het bed af.

Thilliez keek de kamer rond. De oranje gordijnen en de vaalrode vloerbedekking gaven de kamer een ietwat ouderwetse sfeer, die afgemaakt werd door een oude houten stoel aan een bureautje met daarop een kleine tv met antenne. Behalve de dode wielrenner op het bed was er op het eerste gezicht niets vreemds aan de hotelkamer te zien. Wielerkleding lag in geordende stapeltjes op een stoel. Naast het bed op het nachtkastje lagen twee tijdschriften. Maria Young sierde de bovenste cover, het onderste tijdschrift ging over fietsen. Op de grond lag een open koffer met opgevouwen kleren. Ryder leek een opgeruimd persoon. Of was de kamer alleen maar zo netjes omdat de ploeg hier gisteren was aangekomen en dit pas het begin van de Tour was? Hoe zou zijn koffer eruitzien na drie weken fietsen?

‘Hij gaat zo voor autopsie naar Counasse,’ zei Lejeune terwijl ze met haar hoofd naar Ryder knikte. ‘Laten we in de tussentijd horen wat Giosèf Vari en Jan DeBruyne, de ploegarts en de ploegleider van Belgica, te melden hebben.’

Jan bracht het nieuws over Johns dood met vochtige ogen. Dat had Maarten nog nooit bij hem gezien, zijn ploegleider Jan DeBruyne was er een van de oude stempel. Volgens hem waren huilende mannen maar mietjes. Als je een wedstrijd won en op het hoogste treetje een traantje wegpinkte, noemde Jan je dus een *janet*, een homo. Hij zei het dan wel gekscherend en je kreeg er nog een vriendelijke stomp bij ook, maar hij vond vast dat er een kern van waarheid in zat: aan een huilende man zat een steekje los.

Jan vertelde altijd dat hij zijn hele leven maar twee keer gehuild had: bij zijn geboorte, toen de zuster zijn reflexen testte, en op elfjarige leeftijd toen hij tijdens zijn eerste wielervedstrijd viel en zijn sleutelbeen brak. Zijn vader had hem toen meteen duidelijk gemaakt dat hij moest stoppen met huilen, want ‘mietjes redden het niet in de wielersport’. Als troost had zijn vader nog een trap tegen Jans achterste gegeven. Dat was een van de wijze lessen van de oude DeBruyne die Jan nu aan zijn renners meegaf: als je wilt winnen is er geen plek voor zielig gedoe.

Zelf had Jan ook altijd volgens die wet gekoerst. Zo vertelde hij vaak dat hij het zelfs droog had gehouden toen hij op dertigjarige leeftijd de Kei op het middenterrein van het Vélodrome in Roubaix omhoog mocht houden. Die nacht was zijn vrouw bevallen, maar omdat hij in bloedvorm was, was hij toch gestart – de baby zou hij na de koers gaan zien. Hij was hard gevallen in het bos van Wallers en een paar kasseienstroken later had hij lekgereden, maar de gedachte aan zijn pasgeboren zoontje had hem de kracht gegeven om door zich door de Hel van het Noorden heen te knokken, met de meest aansprekende zege van zijn wielercarrière als gevolg.

Hij was uiteraard met zijn ploeggenoten op café gegaan om een pintje op de overwinning te drinken. Hij had de eerste nog niet op of hij kreeg als traktatie een pintje van zijn tegenstander, die hij in de eindsprint had verslagen. Zelf nam hij er nog

eentje voor zijn vrouw, die er niet bij had kunnen zijn, maar die de bevalling zo goed had doorstaan. En toen nog eentje voor zijn sprintersbenen, die hem zo goed hadden bijgestaan op de wielerpiste. Daarna gaf hij de hele zaak een rondje om de geboorte van zijn zoon te vieren.

Na deze was hij de tel kwijtgeraakt, maar zijn bonkende hoofd de volgende dag bij het kraambed gaf hem aan dat het niet bij die vijf biertjes was gebleven. Zijn vrouw vond het niet verantwoord om de baby aan hem te geven, keek hem met een blik vol walging aan en zei dat hij zich moest gaan wassen.

Dat was volgens Jan nog steeds de enige smet op die mooie aprildag van 1968: het feit dat zijn vrouw hem niet gefeliciteerd had en na al die jaren nog steeds niet trots kon zijn op zijn winst in Parijs-Roubaix.

Maarten liet zijn schouders hangen. John klaagde gisteren wel dat hij zich niet zo lekker voelde, maar hij had gedacht dat zijn kopman als vanouds de verwachtingen wilde temperen. De eerste jaren bij Belgica lagen ze tijdens wedstrijden en trainingskampen met elkaar op de kamer en dan was er altijd wel wat. John klaagde over een verkoudheid, een zere rug, of hij had hoofdpijn. Maar als er gekoerst werd, had hij ineens nergens meer last van en won hij gewoon de wedstrijd, precies zoals iedereen verwachtte. Maarten had gedacht dat het nu weer zo zou gaan; John zou dit jaar gewoon voor de vierde keer de Tour de France winnen.

Ze waren nooit echt vrienden geworden. John was een einzelgänger, iemand die eigenlijk niet echt in een wielerploeg paste. Hij hield zich altijd een beetje afzijdig, alsof hij zich te goed voelde voor het wielervereldje en voor zijn eigen knechten. Dat was geen probleem voor Maarten, hij hoefde geen vrienden te zijn met de kopman voor wie hij zich het snot voor ogen trapte. Voor die inspanning werd hij al goed genoeg betaald door zijn werkgever. Buiten de ploeg zagen of spraken ze elkaar dan ook

nooit en na zijn eerste Tour de France-zege had John een eigen kamer gekregen. Sindsdien lag Maarten bij Steven op de kamer, wat een stuk gezelliger was. Steven was altijd in voor een praatje, in tegenstelling tot John. Die was alleen maar bezig met zijn eigen schema van fietsen, rusten, slapen, eten en niet ziek worden. Het leek wel of er verder niets was wat belangrijk was voor John.

Maarten keek om zich heen. Zijn ploeggenoten zagen er aangestlagen uit. Jurgen keek met holle ogen strak voor zich uit. Steven wreef over zijn arm, zijn zenuwtic als hij zich niet op zijn gemak voelde. Sommigen staarden wat voor zich uit, maar niemand hilde. Had Jan hun toch nog iets geleerd. Of rouwde niemand omdat het John was? Maarten vroeg zich af hoe de sfeer zou zijn als een van zijn andere ploeggenoten was gevonden. Wat als Steven of Jurgen, of hijzelf de ongelukkige was?

Anders dan John ging Maarten in zijn vrije tijd wel met andere wielrenners en ploeggenoten om. Maar liever nog was hij bij zijn vrouw Annechien en zijn twee jonge kindjes: Isabelle en Thijs. Iedere wedstrijd en elk trainingskamp werd het moeilijker om ze achter te laten. Gelukkig was hij nooit langer dan een maand weg.

En het was altijd weer een feest om thuis te komen, behalve dan die ene keer toen hij van hoogtestage thuiskwam en Isabelle bijna veertig graden koorts had. Het was voor Maarten op dat moment te gevaarlijk om bij zijn gezin te slapen; de belangrijke koersen kwam eraan en hij kon het zich absoluut niet permitteren om ziek te worden. Hij mocht onder geen beding in de buurt van zijn zieke dochtertje komen, om te voorkomen dat ze hem besmette. Hij zat dus in quarantaine tot Isabelle weer beter was en Annechien stond er alleen voor, zoals eigenlijk altijd het geval was.

Terwijl Jan vertelde dat de politie op dit moment in het hotel was en dat hun ploegarts Giosèf Vari verhoord werd, dacht Maarten na over de consequenties van de dood van John. De

belangrijkste wedstrijd van het jaar begon over twee dagen en de dood van John, hun kopman, had de hele voorbereiding in de war gegooid. Normaal gesproken zou hij deze dagen gebruiken om het parcours te verkennen, te rusten of met de pers te praten over zijn vorm en verwachtingen. Nu verwachtte hij journalistenvragen van een heel andere orde: Maarten Bergering, hoe geschokt ben jij over Ryders dood? Wist jij, als zijn superknecht, dat zijn gezondheid slecht was? Kan Jurgen de Neve Ryder wel opvolgen als kopman? En word jij dan zijn knecht? Blijft Belgica in de Tour of trekken jullie je terug?

‘De politie wil vandaag zo veel mogelijk mensen spreken. Tegelijkertijd proberen we gewoon door te gaan met onze voorbereiding. De dood van John wordt morgenochtend bekendgemaakt. De politie wil eerst meer onderzoek doen naar de doodsoorzaak.’ Dat leek het einde van de korte toespraak van zijn ploegleider. Jan dacht dus niet eens na over een eventuele terugtrekking. De belangrijkste renner uit hun ploeg was net dood en nu moesten ze gewoon weer op de fiets stappen alsof er niets gebeurd was.

‘Wat voor gevolgen heeft dit eigenlijk allemaal?’ vroeg Maarten. Een paar ploeggenoten keken hem niet-begrijpend aan. ‘Blijven we in de Tour? Voor wie gaan we rijden?’

‘Wat bedoel je?’ vroeg Jan.

‘Nou, ik denk dat journalisten ons dit soort vragen gaan stellen, dus het kan geen kwaad om daarover na te denken.’

‘Onze Tourdeelname komt niet in gevaar en als er meer duidelijkheid is, houden we een persconferentie.’ Jan zuchtte even. ‘We gaan dus gewoon door met onze voorbereiding en Jurgen wordt onze nieuwe kopman. Waarschijnlijk roepen we Luc op als vervanger van John. Tot morgenmiddag mogen we nog wijzigingen aanbrengen in de ploeg.’

Lees verder in *De laatste Tour*.

Eerste druk mei 2016

Copyright © 2016 Inge Duine

Copyright © 2016 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie Studio Jan de Boer

Auteursfoto omslag © Ilona Helmons

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 3970 3

ISBN e-book 978 90 261 3971 0

NUR 331

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.